Midwest Inter. Library
5721 Cottage Grove Ave.
Chicago, Ill. 60637

SANDARA
THE LEAGUE
LITHUANIAN NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ
SANDARA
Published by the
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches Located
in All Principal Cities of the
UNITED STATES
840 West 33rd Street,
Chicago, Ill. 60608
Telephone: (312) 927-4789

PRICE 50 CENTS — GRUODŽIO 29 - DECEMBER 29, 1980 — NR. 24

LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ !

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

Tėvynės Mylėtojų Draugija
ĮSTEIGTA 1896 METAIS

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS ADRESAS - 840 West 33rd Street, Chicago, Illinois, 60608.

pirm. Gertruda Dargis
2040 Springhill Road
Pittsburgh, Pa. 15243

Sekr. Grožvydas Lazauskas
840 West 33rd Street
Chicago, Ill. 60608

Ižd. Aleksandras Chaplikas
788 East Broadway
So.Boston. Mass. 02127

SANDAROS REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA VISIEMS SANDAROS SKAITYTOJAMS, RĖMĖJAMS, TALKININKAMS IR BENDRADARBIAMS L I N K I

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ !

TRUMPAI IŠ VISUR

* * *

Į Kanadą slapta atvežta katalikių moterų draugijos Raseinių skyriaus vėliava, padaryta dar nepriklausomoje Lietuvoje.

* * *

Okupuotoje Lietuvoje pavaryti 3 ministeriai - Vytautas Vazalinskas, Povilas Kurys ir Vytautas Kleiza. Jų vieton paskirti - Juozas Bernatavičius, Kazys Miniotas ir Jonas Platakis.

* * *

Iraniečiai, nepatenkinti mulų valdžia, ima ruošti demonstracijas ir deginti Khomeini paveikslus.

* * *

Vokietijos atstovai NATE gen. A. Haig laiko geriausiu NATO vadu, kokį organizacija yra bet kada turėjusi.

* * *

Vienas vengrų diplomatas kritikavo jugoslavus, kad pas juos trūksta kai kurių maisto produktų. Jugoslavas atsikirto, jog pas juos nėra nė vieno ruso kareivio ...

* * *

JAV nuo žemės drebėjimo nukentėjusiems italams paskyrė 50 mil. dol.

* * *

Žurnalistas J. Record rašo, kad per 30 metų yra labai nusmukusi JAV kariuomenė. Ji pralaimėjo prie Yalu upės, Kuboje, Indokinijoje ir pergyveno 3 nesėkmingus bandymus išvaduoti JAV belaisvius Son Tay, Koh Tang ir Irane.

* * *

Sovietų aukštų laipsnių karininkai Lenkijos kariuomenėje užėmė atsakingas vietas.

* * *

Lenkijoje įvestos maisto kortelės.

* * *

Afganistano partizanai sunaikino 6 sovietų helikopterius ir padegė benzino tankus.

* * *

JAV automobilių darbininkai vidutiniškai uždirba po 18 dol. į valandą.

* * *

Londone televizijos filmuotojai padarė tikras banko apiplėšimo nuotraukas.

* * *

JAV yra 226 milijonai gyventojų. Illinois 11,321,350.

* * *

Italijoje komunistai pagrobė teisingumo ministerį.

* * *

New Yorke mirė Estijos konsulas Linkhorst, 68 metų amžiaus.

* * *

Federalinė JAV valdžia 1980 metų rinkiminei propagandai prezidentiniams kandidatams išleido 250 mil. dol., o senato ir kongreso nariams virš 300 mil. dol.

* * *

Angoloje laisvės kovotojai paėmė nelaisvėn 2 sovietų lakūnus.

* * *

Ugandoje prezidentu išrinktas M. Obote, kurio partija seime iš 126, turės 69 atstovus.

* * *

Afganistano pabėgėliai tvirtina, kad be sovietų ten yra ir Vietnamo karių.

* * *

"Washington Star" parašė, kad JAV tankai labai blogai pasirodė NATO pratimuose Europoje.

* * *

Lenkai Gdanske atidarė 140 pėdų aukščio už 660,000 dol. paminklą, prieš 10 metų sušaudytiems darbininkams atminti.

* * *

Egiptas praplėtė ir pagilino Suezo kanalą. Kainavo 1,3 bil. dol.

* * *

JAV Kubos ir Haiti pabėgėliams šelpti 1981 metais numato išleisti 258 mil. dol.

* * *

Europos rinkos valstybės paskyrė Lenkijai kreditan maisto produktų už 300 mil. dol.

* * *

Kaip išvaduoti amerikiečius iš Irano, įdomų planą pradėjo garsinti mokytojas Joe Diroff, gyvenantis Detroite, Mich.

Ragina jis visus amerikiečius paaukoti po 120 dolerių šiam išlaisvinimo įkaitų reikalui, tuo būdu surenkant reikalingą 24 bilijonų dolerių sumą, kaip reikalauja nežmoniškų užmačių Iranas.

* * *

VLIKO SEIMAS TORONTE

REPORTAŽAS IŠ KANADOS

DALIS VLIKO SEIMO DALYVIŲ darbo posėdžio metu.
(Nuotrauka : K.Dirkio)

TORONTO, ONT. CANADA Š. m. gruodžio m. 13 - 14 d.d. Toronto Lietuvių Namuose įvyko VLIKO seimas, kuriame dalyvavo 15 organizacijų su 44 turinčių teisę balsuoti seimo atstovų. Jo eigą sekė apie 100 užsiregistravusių svečių iš JAV, Kanados, Anglijos ir Prancūzijos. Dalyvavo ir lietuviškos spaudos korespondentai: Sandaros, Dirvos, Tėviškės Žiburių ir kt.

Suvažiavusius seimo atstovus pasveikino dr. A. Pacevičius, seimui rengti komisijos pirmininkas, pakvietęs VLIKO pirm. dr. K. Bobelį atidaryti seimo sesiją. Pirmininkas priminęs seimo sesijos darbų reikšmę dabartinės tarptautinės politikos įtampos metu, padėkojęs torontiškiams rengėjams, pasiūlė valdybos paruoštą seimo darbų dienotvarkę, kuri su keliais papildymais buvo priimta.

Po prasmingos prel. J. Balkūno sukalbėtos maldos buvo sudarytas seimo darbams vadovauti prezidiumas: pirmininkas inž. E. Bartkus, Vicepirmininkai - P. Augaitis ir S. Jakubickas, sekretoriai - S. Varanka ir M. Pranevičius.

Seimą žodžiu sveikino Lietuvos gen. konsulas Kanadoje dr. Zmuidzinas, PLB valdybos vardu dr. J. Sungaila, KLB krašto valdybos pirm. J. Kuraitė, KLB apylinkės valdybos pirm. R. Jonaitienė, KL Jaunimo S-gos pirm. L. Beržinytė, "Dirvos" savaitraščio įgaliotinis T.Blinstrubas ir ALTO pirm dr. K. Šidlauskas. Gauta daug sveikinimų iš mūsų diplomatinių atstovų ir organizacijų.

VLIKO PARFIGŪNŲ PRANEŠIMAI

VLIKO tarybos pirm dr. Šimaitis pranešė, kad šiais metais turėjo 5 posėdžius. Veikė dvi komisijos: politinė ir teisių. Buvo svarstomi VLIKO valdybos, Tautos Fondo pranešimai ir kiti reikalai.

Išsamų pranešimą padarė VLIKO valdybos pirm. dr. K. Bobelis. Apibūdinęs pranešimo pradžioje VLIKO siekius, pirmininkas pabrėžė, kad dabartinė valdyba deda visas galimas pastangas visur, kur tik įmanoma pristatyti, iškelti laisvajam pasauliui Lietuvos okupacijos reikalus ir ten vykdomą tautinį, religinį genocidą, pabrėžiant mūsų bekompromisinę teisę į laisvą, nepriklausomą Lietuvos valstybę. VLIKO veikla metų bėgyje buvo paremta pagrindiniais siekiais: politinės veiklos išplėtimas, jos koordinavimas ir tarptautinis Lietuvos interesų atstovavimas. Buvo atgaivinta ir sustiprinta VLIKO atstovybių veikimas įvairiuose lietuvių gyvenamuose kraštuose, aplankytos lietuvių išeivių kolonijos P. Amerikoje, V. Europoje, kur turėta pasitarimų su organizacijomis , žymesniais veikėjais ir Diplomatinės Tarnybos atstovais. Šia proga buvo aplankytos valstybių užsienio reikalų ministerijos, kurioms buvo įteiktas bendras Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir VLIKO memorandumas.

VLIKO valdyba labai artimai bendradarbiauja su Lietuvos Diplomatine Tarnyba, ALTU, BALFU ir apgailestavo, kad nėra tokio bendradarbiavimo su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Pirm. dr. K. Bobelis išvardino visą eilę faktų, kaltinančių PLB vadovybę . Pagrindinės nesutarimo priežastys yra atsiradę iš PLB valdybos narių, kurie tendencingais, klaidinančiais visuomenę pareiškimais spaudoje, atsisakymu bendradarbiauti su VLIKU, skaldymu pačios lietuvių bendruomenės JAV daro didelę žalą mūsų visų bendroje kovoje už Lietuvos išlaisvinimą ir mūsų veiklos koordinacijoje.

Antroje pranešimo dalyje VLIKO pirmininkas supažindino seimo atstovus su tarptautiniu Lietuvos interesų atstovavimu. Daugiausia laiko ir lėšų buvo panaudota pasiruošimams Madrido konferencijai. Šiuo tikslu buvo sušaukta reiksnių konferencija 1980 m. birželio 21 d., kurioje dalyvauti atsisakė PLB. Čia buvo sutarti planai atstovauti Lietuvos interesus Madrido konferencijoje. Paruoštas šiuo reikalu Diplomatinės Tarnybos ir VLIKO memorandumas, kuris įteiktas visoms Vakarų 27 valstybėms. VLIKO delegacija Madride lapkričio 8 - 9 d. aprūpino informacine literatūra spaudos atstovus, lankė įvairių valstybių delegacijas, dalyvavo su kitais bendroje demonstracijoje.

Dr. K. Bobelio pranešimą papildė gauti raštu perskaityti pranešimai iš VLIKO vicepirmininkų, negalėjusių asmeniškai dalyvauti seimo sesijoje. dr. J. Balio pranešimas apie ELTOS biuletenius bei leidinius ir su jais iškilusias problemas; dr. K. Jurgėlos-apie atliktus politinės veiklos darbus ir L. Griniaus - apie Lietuvos politinės bylos pastangas ir VLIKO reikšmę šiuose reikaluose.

Šiuos pranešimus dar paryškino Žmogaus Teisių Gynimo Komisijos pirm. dr. D. Krivickas, supažindinęs su žmogaus teisių įgyvendinimo problemomis komunistiniuose kraštuose. Dar kalbėjo Anglijos krašto VLIKO įgaliotinis, atvykęs iš Londono, Juras ir iš Paryžiaus

(Nukelta į pusl.2)

SANDARA
THE LEAGUE
LITHUANIAN NEWSPAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608 Phone YArds 7-4789

SUBSCRIPTION RATES:
In The United States per year $10.00
In Foreign Countries per year $10.00

UŽSAKYMŲ KAINA:
Suvienytose Valstybėse metams $10.00
Užsienyje metams..... $10.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

SANDAROS REDAKCIJA
Redaktorius: G.J. Lazauskas
Redakcijos nariai: E. Boreiša (polit.), P. Bružas (techn.).
Skyrių redaktoriai: Janė Bajerčienė (Šeimininkių sk.), Vyt. Širvydas (English Section).

SANDAROS ADMINISTRACIJA
Administratorė: Edita Rimkus
Ekspeditorius: Stasys Dagys
Administracijos darbo valandos: Pirmadienį, Antradienį ir Trečiadienį 10 val. - 12 val. ir 1 val.pp - 6 val. vakare. (kitu laiku, esant svarbiam red. ir adm. reikalui, galima skambinti 312 - 543 - 8198.).

SANDAROS ATSTOVAI
So. Bostone: Inž. Aleksandras J. Chaplikas; Los Angeles - inž. Juozas Ruokis; Detroite - Antanas Norus.

TALKININKAI, kurie norėtų bet kuo prisidėti prie Sandaros darbų, prašomi pranešti red. ir adm. telefonais.

VLIKO SEIMAS TORONTE

(Tęsinys iš pusl.1)

Venskuvienė, kuri ELTOS biuletenį prancūzų kalba redaguoja.

TAUTOS FONDO PAREIGŪNŲ PRANEŠIMAI

Tautos Fondo tarybos pirm. A. Vakselis savo pranešime pabrėžė, kad aukų rinkimo pasisekimas ar nepasisekimas priklauso nuo VLIKO vedamos politikos, jo darbų garsinimo ir konkrečių resultatų Lietuvos laisvinimo darbuose. Paskutiniu laiku gaunama daugiau palikimų, o individualinės aukos turi tendencijos mažėti, kurių pagrindiniai aukotojai yra senoji karta. Jaunoji karta šiam reikalui nėra jautri ir duosni.

Tautos Fondo valdybos pirm. J. Giedraitis pranešė, kad lapkričio m. 30 d. 1978 m. fonde buvo $ 50,000, 1979 m. - $ 79,000, 1980 m. - 68,000 ir Laisvės Iždė - $ 24,800, kurio pagrindinis kapitalas skiriamas nepriklausomai Lietuvai, o palūkanos naudojamos VLIKO reikalams. Metų gale Fondo kasa labai sumažėjo dėl VLIKO atstovų dalyvavimo Madrido konferencijoje. Lėšos telkiamos per kraštų atstovybes: JAV, Kanados, Anglijos ir Australijos. Aukų rinkimai sunkėja. Užtikrinti VLIKO veiklą finansiškai, reikia Laisvės Iždė sutelkti milijoną dolerių, už kuriuos gautos palūkanos padengtų VLIKO veiklos išlaidas.

Šiuos pranešimus įspūdingai papildė T.F. Kanados atstovybės pirm. A. Firavičius, įteikęs L.F. valdybos pirm. J. Giedraičiui 45 tūkstančių dolerių čekį. Kanados išeivija šiuo metu yra stipriausia Tautos Fondo rėmėja, kurioje veikia 4 apylinkių atstovybės ir 16 apylinkių įgaliotinių. Palikimais, aukomis ir palūkanomis šiais metais Kanados atstovybė surinko $ 36,150 ir per 9 metus VLIKO darbus parėmė per Tautos Fondą, išmokėjus $ 174,110. Aukos T. Fondui Kanadoje nemažėja, tik labai trūksta žmonių aukoms rinkti.

PASKAITOS

Antras VLIKO popietinis posėdis buvo užbaigtas dviem paskaitom. A. Vokietaitis skaitė paskaitą "VLIKO atstovybė Švedijoje 1944", kurioje paskaitininkas supažindino klausytojus savo asmeniškus atsiminimus, kaip VLIKO ryšininko - atstovo Švedijoje 1944.

Didelį susidomėjimą sukėlė prel. J. Balkūno paskaita "Lietuvos veiksniai ir jų paskirtys". Autorius sutiko šią paskaitą paskelbti mūsų spaudoje.

BAIGIAMASIS SEIMO POSĖDIS

Gruodžio 14 d., sekmadienį po pamaldų, 11 val. įvyko baigiamasis seimo posėdis, kuriame buvo patvirtintos rezoliucijų komisijos pirm. dr. D. Krivicko pateiktos rezoliucijos. Jos rekomendavo ieškoti būdų santykiams su PLB vadovybe išlyginti, palaikyti nuolatinius ryšius su Europos parlamento atstovais, sekti įvykius Lenkijoje ir informuoti visų kraštų lietuvius, kad jie laiku galėtų vieningai veikti savo vyriausybes ir visuomenę. Pareikštas pasitikėjimas VLIKO dabartine vadovybe ir pareikšta padėka už jos veiklą. Seimo sesija užbaigta pirm. dr. K. Bobelio padėkos žodžiu torontiškiams rengėjams, susirinkusiems atstovams ir sugiedotas mūsų tautos himnas.

KONCERTAS

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto seimo nariams - atstovams pagerbti, įvyko gruodžio 13 d., šeštadienį, LN Karaliaus Mindaugo menėje, kurį surengė VLIKO seimui rengti komitetas. Dalyvavo per 200 seimo dalyvių, atvykusių iš JAV, Anglijos, Prancūzijos, Kanados ir svečių iš Toronto, Hamiltono ir kt.

Meninę programą išpildė solistas V. Paulionis, kuris padainavo 4 lietuvių liaudies dainas ir 4 operų arijas. Akomp. J. Govėdas.

Svečiai pavaišinti J. Bubulienės paruošta karšta vakariene ir vynu. Buvo renkamos Tautos Fondui aukos, kurias svečiai rašė čekius šimtinėmis. Kalbėjo dr. A. Pacevičius ir dr. K. Bobelis. Vyko nuotaikingi šokiai.

SEKMADIENIO POPIETĖJE

Gruodžio 14 d. dalyvavo per 350 svečių. Popietės svečių knygoje pasirašė VLIKO seime dalyvavę atstovai iš JAV ir Europos. VLIKO pirm. dr. K. Bobelis, VLIKO Eltos įstaigos vedėja M. Samatienė, "Sandaros" laikraščio redaktorius G. Lazauskas, Tautos Fondo tarybos pirm. A. Vakselis, prel. J. Balkūnas, Tautos Fondo valdybos pirm. J. Giedraitis, VLIKO seimo atstovas prof. J. Pažemėnas, ELTOS redaktorė Paryžiuje, Prancūzijoje, Birutė Venskuvienė, "Lietuvos Dienų" redaktorius A, Skirius, seimo atstovas M. Pranevičius, seimo dalyviai M. Noreikienė ir J. Valaitis, L. Girinis iš Montrealio ir L. Danys iš Otavos, abu dalyvavę seimo posėdžiuose. Be šių dar pasirašė. K. Lukošius iš Langton, Ont., A. Masionis iš Wasagos, J. Šarapnickas iš St. Catharines, A. Patamsis iš Stoney Creek, Ont., S.V. Jakubickai iš Delhi, Ont.

.....

(Toronto Lietuvių Namų Žinių biuletenio redaktoriaus J. Varanavičiaus reportažas. Iš LNŽ nr. 39/277)

Sandaros C.V. pirmininkas
POVILAS P. DARGIS

POVILAS IR GERTRUDA DARGIAI LINKI VISIEMS SANDARIEČIAMS IR TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ D-JOS NARIAMS LINKSMŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ.

ALEKSANDRAS CHAPLIKAS

SANDAROS C.V. Ekz. vice-prez. ALEKSANDRAS CHAPLIKAS ir ELEONORA CHAPLIKIENĖ linki visiems sandariečiams, TMD ir SLA nariams LAIMINGŲ NAUJŲJŲ 1981 METŲ !

JANĖ IR VLADAS BAJERČIAI ŠVENČIŲ PROGA SVEIKINA VISUS SANDARIEČIUS IR VISUS GEROS VALIOS TAUTIEČIUS.

Mieli SANDAROS skaitytojai ir bendradarbiai!

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratorei p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepimą ir SANDAROS parėmimą būsime labai dėkingi.

Visos aukos skelbiamos Sandaroje.

SUSIPAŽINIMUI
vienas "Sandaros" numeris siunčiamas nemokamai

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 10 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol.

Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

ADRESAS.....

DU YPATINGI SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE VAJAI

Specialus Vajus

SLA narių pageidavimu, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje pratęsia dabartinį Specialų vajų naujiems nariams įrašyti. Vajus tebevykdomas ne tiktai naujų narių verbuoti, bet ir sudaryti progą esamiems nariams iki 70 metų amžiaus savo apdraudas padidinti. Šio vajaus metu įsirašantieji į reguliarias apdraudas (V-1, V-2, V-3 ir V-X) gauna net **50% nuolaidą** nuo pirmų metų metinių mokesčių. Šio vajaus metu nariai ir nauji aplikantai gali Susivienijime apsidrausti **iki $5,000** netikrinę sveikatos.

Ypatingas Jaunimo Vajus

Didžiausia ir seniausia jaunimo organizacija yra Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Juk ketvirtadalis narių yra jaunosios kartos! Taip pat reikia atsiminti, kad Susivienijimą sukūrė jauni aušrininkai. Per savo ilgą ir garbingą istoriją Susivienijimas buvo toji visuomeninių ir kultūrinių reikalų mokykla, kuri iš jaunų veikėjų paruošė patyrusius visuomeninkus.

Susivienijimas visuomet ėjo iš vieno su kitomis jaunimo organizacijomis, joms suteikdamas finansinę bei kitokią paramą. Žavėdamasis jaunų lietuvių veikla, kuri reiškiasi per tautinius šokius, dainų šventes, jaunimo organizacijų sąskrydžius ir stovyklas, Susivienijimas rimtai susirūpino lietuviškam jaunimui sukurti tvirtą finansinį pagrindą, be kurio joks ateities veikimas nebus įmanomas.

Vykdant SLA seimo nutarimus, ir pasiteiravus pas aktuarus, Susivienijimas skelbia ypatingą JAUNIMO VAJŲ.

Jaunimo Vajaus šūkis yra: "Investuokime penkioliką dolerių ateičiai, apdrauskime jaunuolį už $5,000! Taip, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra pajėgus pasiūlyti lietuviškam jaunimui nuo gimimo dienos iki 25 metų amžiaus $5,000 terminuotos apdraudos polisą už tik $15 į metus. Be didelių formalumų Susivienijimas savo narių vaikus, vaikaičius bei kitus lietuvių kilmės jaunuolius priims į narius su $5,000 apdrauda.

Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis pas kuopų finansų sekretorius arba į SLA Centrą šiuo adresu:

Lithuanian Alliance of America
307 West 30th Street
New York, N. Y. 10001
Telefonas [212] 563-2210

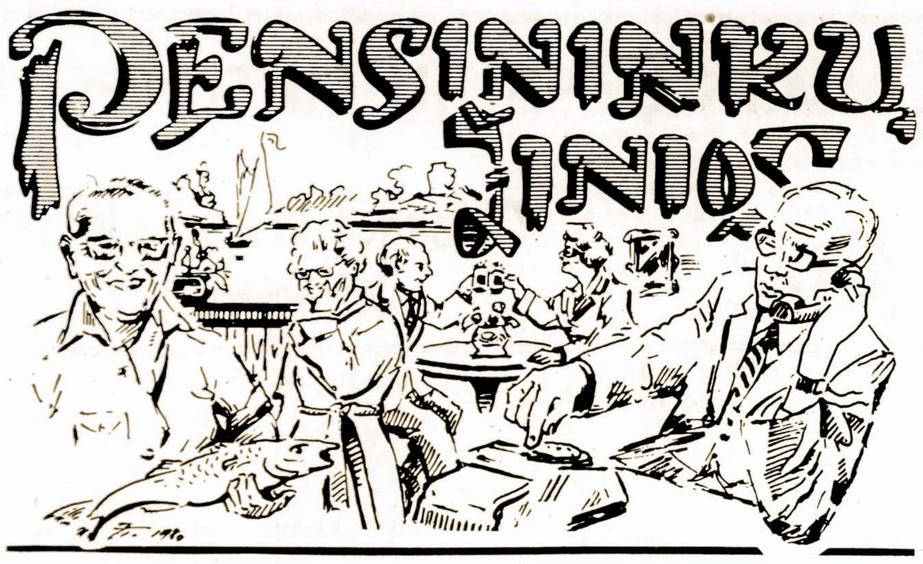

Atogrąžiniai vaisiai

Atogrąžų kraštuose auga įvairių įvairiausių vaisių. Vieni jų yra sukultūrinti ir auginami soduose, o kiti - įvairiais pakraščiais išsimėtę tarpsta. Vieni ir daugumas kitų yra valgomi. Jie daugiau ar mažiau naudingi žmogaus organizmui ir tuo pačiu sveikatai. Visi tokie tropikiniai skanėstai yra jau aklimatizavęsi visur, kur tik nesimaišo šalčiai, kaip Karibų jūros visais pakraščiais, P. Amerikos plotuose, Havajų salose, pietų Azijoje, Afrikoje.

Nevisos atogrąžinės vaisių rūšys pasiekia esančias parduotuves šiaurinėje žemės kamuolio dalyje, bet ir tos pasiekusios vertos dėmesio. Tropikiniais vaisiais ypačiai turėtų domėtis ir juos vartoti pensininko amžių sulaukę asmens. Taigi, ant pensininko stalo turėtų maišytis atogrąžose augęs bananas, banano išvaizdą turįs trikraštis platano, avocado, papaya, ananasas ir saldžioji bulvė bei aracacha. Vieni jų yra daugiau, kiti gi mažiau mums pažįstami. Vieni jų galima vartoti tiesiog žali, kiti- kepti ar virti, kaip platano, aracacha ir saldžioji bulvė.

Senovės Indijoje bananą vadino išminčiaus vaisiumi, o kai kurie "mokslininkai" tvirtina, kad Adomas su Ieva nusikalto rojuje paragavę bananą. Bet šį kartą geriau susipažinkime su avocado, kuris savo pavadinimą yra gavęs iš centrinėje Amerikoje gyvenančių indėnų, aztekais vadinamų. Jie avocado vadina "ahuacatl". Į Pietų Ameriką atsikraustę ispanai, italų kilmės jūrininkui Kolumbui ją atradus, 1492 m. rašė savo artimiesiems į Ispaniją, kad jie čia ne tik aukso, bet ir naują kulinarijos skanėstą atrado. Ir tai buvo avocado. Gi dviems šimtams metų praslinkus nuo Amerikos atradimo, JA Valstybių prezidentas George Washington avocado naujai atidengė Barbados saloje, jį pavadindamas "agovago pear".

Šiandieną galima sakyti, kad net keturios avocado rūšys rinkoje žinomos, tai Meksikoje, Vakarų Indijoje, Guatemaloje ir JAV išaugę. JAV pirmasis avocado pradėjo auginti kažkoks ponas ar plebėjas Hass. Tačiau, JAV ir Pietų Amerikos avocados skiriasi ne tik dydžiu, bet ir skoniu.

P. Amerikoje išaugęs avocado savo skoniu kiek panašus į Lietuvoje tiesiog nuo lazdyno nuraškytam riešutui. Ir nenuostabu, kadangi jie savo sudėtimi yra panašūs. Gerai suaugęs ir jau nunokęs P.Amerikos avocado, atmetus žievę ir kaulą, sveria apie 116 gramų ir savyje turi 4 gramus proteinų, 12 g angliavandenio, 3.6 g medienos, 36 g. riebalų, 24 g lengvai prisisotinamų riebalinių riebalinių rūgščių, 4 g linoleėjinių (linoleic) rūgščių, 1.2 mg geležies, 22 mg kalcio, 84 mg fosforo, 1200 mg potašo, 8 mg sodio, 320 vienetų vitamino A, 0.2 mg vitamino B vienas, 0.4 mg vitamino B du, 3.4 mg niacino ir 30 mg vitamino C. Maždaug panašią sudėtį turi ir Brazilijos, Anglijos bei žemės riešutai.

Avocado valgoma su sriuba, su mėsa, su virtu ar keptu kiaušiniu ir t.t. Jis maišomas gaminant daržovių mišinį. Taipgi avocado gali pakeisti dešrą ar sūrį, pasidarant sumuštinį.

Kai kurie daktarai pataria avocado nevartoti, kagangi, esą, jo riebalai ir riebalinės rūgštys gali patarnauti sklerozei susidaryti. Betgi, toks daktarų tvirtinimas yra grynas nesusipratimas, kagangi avocado riebalai ir riebalinės rūgštys yra natūralios, niekuo nesugadintos nei chemikalais, nei kitais priedais. Antra vertus, žmogaus organizmui būtinai reikalinga su maistu priimti tam tikras kiekis riebalų ir ypač riebalinių rūgščių. Juk pavyzdžiui, tokių pat riebalų ir dar blogesnių (sugadinant juos paruošiant) turi margarinas, sviestas, visų rūšių dešros, kiaušinis, sūris, visokie salotų "dresingai", pienas ir t.t. Pavyzdžiui, karvės pienas turi 40 g riebalų ir 36 g prisisotinamų riebalinių rūgščių. Net pilno grūdo duona ir ta turi riebalų ir riebalinių rūgščių!

Patariama pasiskaityti G.O. Burr rašinį "The Role of Fat in tje Diet", in Dietotherapy. Clinical Application of Modern Nutrition. p.p. 62-83. V. Pr.

Kurie vitaminai geresni?

Vienas "Modern Maturity" žurnalo skaitytojas užklausė, kokie vitaminai geresni: sintetiškai pagaminti, ar natūralūs? Atsakė JAV maisto ir vaistų priežiūros administracija. Esą, chemiškai vertinant, natūralūs ir sintetiškai pagaminti vitaminai turi tą pačią molekularinę sudėtį ir struktūrą. Tuo būdu organizmas, esą, turi tą pačią naudą vienus ar kitus pavartojus.

Su tokiu maisto ir vaistų administracijos aiškinimu nevisiškai galima sutikti, kadangi valgant vaisius, daržoves ar kitokį maistą, tuo pačiu priimama bent keli iš karto vitaminai, mineralai ir kiti organizmui reikalingi priedai beveik proporcingoje sudėtyje. Ir tai svarbu, kad organizmas juos galėtų tinkamai sunaudoti. Priimant vien tik sintetinius vitaminus, gali gautis disproporcija. Tuo būdu būtų tik lėšų netikslus eikvojimas. Todėl vitaminai turi būti priimami tik valgio metu kartu su maistu.

Reikia kreipti dėmesys ir į tai, kad šiandieną parduotuvėse sintetiško vitamino yra įvairių įvairiausių gamintojų pagamintų, kurių tarpe tik ant dėžutės ar bonkutės reklaminis užrašas rodo, jog viduje yra toks ir toks vitaminas, bet iš tikrųjų ten gali būti tik, pavyzdžiui, kalkių ar miltų ir cukraus mišinys. Tad perkant sintetinius vitaminus, reikia pirkti tik tokios firmos ar markės, kuri yra gerai žinoma ir ištirta, rekomenduota patikimo mediko ar ir tos pačios maisto ir vaistų administracijos. V. Pr.

Nepriimtini patarimai

Besiartinant žiemai, kiekvienais metais, be jokios sąžinės abejojimų mūsų vyriausybė pataria ir net reikalauja, kad visi be išimties piliečiai laikytų šilimą reguliuojančius termostatus 65 laipsnių farenheito skalėje dienos metu ir tik 55laipsnių skalėje naktį. Esą, tuo būdu bus sutaupyta energija, kuri dabar JA Valstybėse ir, žinoma, kitur yra krizės padėtyje. Svarbiausia, esą, bus sutaupyta ir pinigų. Betgi, toks "tėviškas" vyriausybės patarimas, turint dėmesyje sveikatą, jokiu būdu negali būti priimtas pensininko amžių sulaukus, nors tokie ir labai norėtų savo "džiova sergančią" kišenę pagerinti.

Senyvą amžių sulaukusių žmonių padėtį tyrinėjantis institutas JA Valstybėse įspėja, kad tokį vyriausybės patarimą ar net reikalavimą jokiu būdu negali patenkinti senyvo amžiaus žmonės, tuo pačiu ir pensininkai, kadangi net ir vidutinė šilimos temperatūra gali juos mirtinai susargdinti. Esą 60-65 laipsnių farenheito skalėje šilimos riba gali senesnio amžiaus žmonėse iššaukti hypothermią - sumažinti pačiame kūne šilimą. Toks reiškinys gali būti mirtinas, jei jis laiku nebūtų sutvarkytas. Toks reiškinys ypatingai pavojingas 75 metų amžiaus sulaukusiems asmenims, ypačiai, kuris turi blogą kraujo apytaką, kurie turi arterinę sklerozę, kurie priiminėja vaistus.

Patariama, jei būtinai reikia gyventi prie žemesnės temperatūros kaip 70 laipsnių, prie jos priprasti palaipsniui. Aklimatizacija, esą, trunkanti net iki 30 dienų. Jei jaučiate šaltį, patariama dėvėti dažnai keičiamus ir šiltesnius drabužius. O nakčiai - įsigykite NASA astronautams skirtą lengvą ir labai šilimą palaikančią antklodę ir paklodę. Jos gaunamos sporto įrankių parduotuvėse. Paklodė kaštuojanti apie 6-10 dol., o antklodė - 14.

V. Pr.

LIETUVIŲ PENSININKŲ PABENDRAVIMAS

CHICAGO, ILL. Turbūt nedaug tesuklysiu, jei paskysiu, kad Chicagos Lietuvių Pensininkų S-ga yra viena iš veikliausių ir judriausių lietuviškų organizacijų Chcagoje. Beveik kas mėnesį daro susirinkimus, vasaros metu įvairias iškylas, išvykas į gamtą, gegužines - piknikus, o esant blogoms oro sąlygoms ir žiemą, surengia pobūvius ir pabendravimus su saviveiklininkų parengta programa. Už tai garbė atitenka ne vien patiems pensininkams, bet ypač jos sumaniai ir darbščiai valdybai ir jos pirmininkui Stasiui Vanagūnui, kurie, žinoma, yra taip pat pensininkai.

Š. m. gruodžio 11 d. Šaulių Namuose Chicagoje lietuviai pensininkai (valdyba) buvo surengę labai jaukų ir malonų popietinį pensininkų pabendravimą su gana įdomia trumpa programa. Pabendravimą atidarė pirm. St. Vanagūnas, pasveikindamas apsčiai susirinkusiuosius pensininkus ir p-kes. Salė buvo perpildyta. Atsistojimu ir minutės susikaupimu pagerbtas nesenai miręs narys - Lukoševičius. Programai pravesti pakviestas dr. J. Briedis. Scena gana skoningai, dėka darbščiosios p. Liudos Klausienės, buvo papuošta gražia Kalėdų eglute. Programos išpildymą pradėjo pats dr. Briedis, padainuodamas savo sukurtos muzikos ir žodžių dainelę ir pats su pianinu akomponuodamas. Ponia B. Variakojienė įdomiai paskaitė savo pačios sukurtą feljetoną. Ponia St. Kaulienienė gana artistiškai padeklamavo ilgą poeto Maironio baladę "Čičinskas". Tada vėl dr. J. Briedis padainavo pats sau akomponuodamas savo kompozicijos, žodžiai B. Braždžionio, "Valandos". Ir pabaigai p. Liuda Klausienė paskaitė-padeklamavo savo kūrybos eilėraštį - panegiriką valdybai, šeimininkėms ir patiems pensininkams.

Kiekvienam programos išpildytojui, po kiekvieno dalykėlio atlikimo, publikos plojimų nepagailėta.

Pasibaigus programai sekė pačių pensininkų parengtos vaišės: šalti skanūs užkandžiai su kavute ir malonūs jaukūs, vieni su kitais tarpusaviai pašnekesiai ir pabendravimas. Veikė ir laimės šulinys su gausiomis dovanomis.

Antanas Pleškys

KAI KAM GYDUOLĖS JAU PAVĖLUOTOS

K. RADVILA

Pavergtos tautos pogrindis per savo spaudą nuolatos nusiskundžia apie okupanto ir jo statytinių dedamas pastangas ištrinti iš istorijos lapų daugelį lietuvių tautos istorinių įvykių, kurie liudija mūsų tautos gyvastingumą ir kūrybingumą, atsiektus stebėtinus rezultatus per trumpą nepriklausomo gyvenimo laikotarpį. Ypač be jokių ceremonijų plėšiami tie lapai, kuriuose vienaip ar kitaip bado akis jų nesėkmingai propagandai ir demaskuoja durtuvais ramstomas nesekmes, kas labiausiai juos erzina.

Reikia pripažinti, kad tos jų pastangos nėra visiškai nesėkmingos, laikant savo rankose aukštąsias kortas, k.a. : kalėjimai, smegenų žalojimo laboratorijos (visų vadinamomis psichiatrinėmis ligoninėmis), marinimo darbovietės bei įvairiausių rūšių priverčiamojo darbo stovyklos, kuriomis priverčia tikėti ir paklusti jų patiekiamai istorijos "tiesai". Tačiau, nepaisant kokias priemones okupantas benaudotų ir kaip istoriją beklasifikuotų, juo toliau, juo blogiau perauklėjimo procesas vyksta. Priauganti lietuvių tautos karta jų melams labiau netiki nei tie, kurie kaip ką iš praeities dar prisimena. Dėl to šiandien yra atsiradęs plataus masto neįveikiamas antiokupacinis veikėjų pogrindis, kuris su kitų pavergtų tautų pogrindžio spauda vaidina milžinišką vaidmenį prieš okupanto užmačias.

Kad okupantas ir jo statytiniai lietuvių tautos praeitį klastoja bei iškraipo, nėra ko stebėtis, juk jie tam tautas ir pavergė, kad niekinant ir falsifikuojant jų praeitį, tiesą paverčiant melu, o melą tiesa, lengviau galėtų perauklėti į vienalytę rusų "tautą". Rusai gal to ir nedarytų, jei jų atnešta santvarka ir ekonominio gyvenimo buitis būtų geresnė už buvusias aneksuotų tautų kraštuose. Jie netrina iš istorijos lapų, kad ir nereikšmingiausius blogius, jei tik kokį užtinka, juos iki įkyrumo visur primena.

Nepaisant, kad 1944 m. gresiant tolimesnei raudonųjų rusų okupacijai buvę antikomunistai iš krašto pasitraukė, kad būdami laisvėje galėtų tęsti kovą prieš žiaurųjį okupantą. Tačiau po eilės metų dalis buvusių "užkietėjusių antikomunistų" taip palūžo, kad ir papildomi iš vergijos esančių patriotų syvai nieko negelbsti, nes kai kuriems okupanto suklastota "tiesa" tapo kaip ir neginčijama biblija.

Po 36 laisvėje gyvenimo metų išeivija jau neturi ko duoti pavergtai tautai, bet atvirkščiai - laisvėje gyvenančiai išeivijai reikalingos pavergtos tautos gyduolės. Ačiū Dievui, kad bent šiek tiek gyduolių mus čia pasiekia ir daug kam gyvastį palaiko, tačiau jau kai kam jos yra pavėluotos.

Būnant atokiau nuo tam tikrų išeivijos sluoksnių, sunku atspėti, ar tai yra tik sutapimas, ar pagal tos pačios lazdelės ženklus, kai kurie Lietuvos nepriklausomybės laikotarpio aspektai ir išeivijoje, kaip ir okupanto bei jo statytinių, lygiagrečiai ne tik kad nepaisomi, bet teršiami. O juk atrodo, kad okupanto ranka mus čia nepasiekia!

Vadinasi, daug kas iš mūsų patys viską persvarstę taip apsisprendėme. Kad kas čia pasakyta nebūtų suprasta kaip koks liguistas tuščiažodžiavimas, pavyzdžių turime, kaip yra kai kieno traktuojamas pavergtos lietuvių tautos sukurta institucija- VYRIAUSIASIS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS. Sakau pavergtos, nes VLIKĄ sukūrė jau vergijoje būdama tauta. Nėra jokia paslaptis, jog kai kuri spauda, tiksliau tariant, kai kurie tos spaudos bendradarbiai ir aukštybėn besiveržią veikėjai kad galėtų, šią instituciją šaukšte paskandintų. Kiek jie yra prieš VLIKĄ prirašę ir prikalbėję nešvankios propagandos, kai kuriais atvejais net okupanto kvislingus pralenkdami. Ciniškas šaipymasis iš buvusių Nepr. Liet. atsikūrusių kai kurių organizacijų, ypač iš politinių sąjūdžių, taip pat dažnai sutampa su okupanto kvislingų užimta linija.

Nusiskundžiama, kad ir lituanistinėse mokyklose pro pirštus žiūrima į nepriklausomybės laikotarpį. Tiesa, Kr. Donelaičio mokykloje Jonas Jasaitis buvo pradėjęs dėstyti (gal ir tebetęsia?) visuomeninį mokslą, kuris be abejonės užpildė tą spragą. Gi kitos mokyklos pasiteisinimui nurodė, jog tokiom studijom vadovėlių nėra?

Tačiau atsirado tokių vadovėlių, iš kurių prireikė (dėl šventos ramybės) net lapus išplėšti, kuriuose perdaug jau aiškiai atsispindėjo okupanto "tiesos" glostymas. Nepaisant išplėštų lapų, daugelis mokyklų vadovėlių neįsileido, nes vistiek ten dar užsiliko okupanto atneštos saulės spindulių. Iš tikrųjų, tai jų ne taip jau būtinai ir reikia, nes tam medžiagos - duomenų apie nepriklausomybės laikotarpį yra tiek ir tiek, jos pakaktų ir iš periodinės spaudos, tik noro reikia.

Bet ir čia greičiausiai šuo kitur bus pakastas? Ar čia nebus tik nebendruomeniška apie tokius dalykus klasėse laiką gaišinti? Pradėjus tokiomis temomis klasėse kalbėti, neišvengiamai iškils ir tokie klausimai, kurie gali pakenkti jau neblogai išsivysčiusiai detantei su "tauta", kuri be priekaišto puoselėjama brangiose rezidencijose su atsiunčiamais "tautos" atstovais, bei už anų "kaštus" ten važinėjant.

Tokios mintys žaibiškai prabėgo aną (lapkričio 23 d.) sekmadienį, dalyvaujant Nepriklausomos Lietuvos Kariuomenės prisiminimui apeigose, Jaunimo Centro sodelyje, Chicagoje. Kada lauke negausi žmonių grupė prie kritusiems už Lietuvos laisvę pastatyto paminklo giedojo maldą už kovose žuvusių sielas ir jų garbei Lietuvos Himną, ten pat JC kavinėje ir koridoriuose zujo keleriopai didesnis skaičius žmonių, kuriems panašūs minėjimai ir apeigos tapo nemadingi. O juk tokiose apeigose dalyvavimas turėtų būti ne tik kaip pareigos atlikimas, bet su entuziazmu demonstravimas, kad nepamiršome tų vyrų ir moterų, kurie įvairiose aplinkybėse paaukojo savo gyvybes už lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės laisvę, taigi ir už mus, kurie kavinėje kavutę siurbčiojom.

Kaip "Dirvoje" buvo pasakyta: Vasario 16 aktu Lietuvos nepriklausomybė tik buvo paskelbta, vėliau to akto deklaraciją reikėjo realizuoti, o tą atliko neskaitlinga, silpnai ginkluota, bet su nepalaužiamu dvasios ryžtu mūsų kariuomenė, nugalėdama daug skaitlingesnį ir geriau ginkluotą iš trijų pusių besiveržiantį priešą.

Jei ne tie kai kieno laikomi mūsų "driskiai" besiveržiančio priešo būtų nenugalėję, sunku dabar atspėti kuris grobikas jau nuo tų laikų mūsų kraštą būtų valdęs. Taigi, dar kartą galima pakartoti, jei ne tie "driskiai", nepriklausomybės laikotarpis visai nebūtų sušvitęs, kuriuo dabar dar dauguma nesigėdindami didžiuojamės, ir nepaisant (beveik jau kasdieninių) skaudžių reiškinių ir nusivylimų, reikia ir džiaugtis, kad dar yra žmonių su šviesiomis ne tik praeičiai, bet ir ateičiai mintimis, kurių labiausiai okupantas ir jų kvislingai nemėgsta.

Tėvynei

Menu tave, brangi Tėvyne,
Lelijom žydint saulėj ryto.
Mačiau, kaip vėjas supos kmyne,
Kaip dirvoj tavo sūnūs krito.

Tave nuo žagrės tąsė, grobė,
Vagoj šnekutis liko vienas...
Ėjai laukais balta, kaip drobė,
Ant rankų tau žvangėjo plienas.

Pakilusi giesmė virš bokštų
Pati save kančioj skandino.
Tu sielvarte šaukei: aš trokštu...
Po kryžium verkė žiedas lino.

Keliais, kur knygnešiai tad ėjo,
Laukais, kur broliai laisvę skynė,
Vėl plėšoma, kaip žiedas, vėjo,
Mirtin ėjai, mano Tėvyne...

J. Nevardauskas

CHICAGO

Laimingų Naujųjų Metų
Visiems draugams ir visiems Lietuviams

LINKI JULIUS KUZAS, JR.
Sandaros c.v.2-ras vicepirmininkas

HILDĖ KUZIENĖ
Sandaros c.v. ižd.

AUKOS "SANDAROS" SPAUDOS FONDUI

$ 50 Chicagos Lietuvių Moterų Klubas
$ 50 Aleksandras J. Chaplikas, So. Boston. Mass.
$ 40 Zarasiškių Klubas, Chgo. Ill.
$ 40 Marquette Parko Liet. Namų Savininkų Draugija, Chgo. Ill.
$ 30 Jurgis Strazdas, Mississauga, Ont. Ca.
$ 30 Vladas Mikutis, Chgo. Ill.
$ 25 Theodora Kuzas, Chgo. Ill.
$ 25 Euphrosine Mikužis, Chgo. Ill.
$ 25 Mrs. Nadas Rastenis, Baltimore Md.
$ 20 Lietuvių Pensininkų S-ga Chgo. Ill.
$ 20 (R) LB Marquette Parko apyl. v-ba
$ 15 Edwina Yankus, No. Miami, Fla.
$ 15 Justin F. Chilauskas, Chgo. Ill.
$ 10 Joseph Martin, Chgo. Ill.
$ 10 Stasys Stanaitis, Chgo. Ill.
$ 10 S.L.A. 134 Moterų Kuopa, Chgo. Ill.
$ 10 Petras Vėbra, Chgo. Ill.
$ 10 (R) LB Brighton Parko apyl. Chgo. Ill
$ 10 Vytautas Tauras, M.D. Chgo. Ill.
Po $ 5 aukojo: Stanley Grigaravičius, So. Boston, Mass., A. Pautienis, Euclid, Ohio, Stella Conrad, Chgo. Ill., Jonas Preuss, Chgo. Ill., Jonas Anysas, Chgo. Ill., Marian Sebastian, Chgo. Ill. Mrs. A. Kazys, Evergreen Pk. Ill., Marcella Ragauskas, Cicero, Ill.,
$ 4 Alexas Bernotas, Hot Springs, Ark.
$ 3 Al Skopas, Cicero, Ill.
$ 2 Elzbieta Jodinskas, Detroit, Mich., Helen Bartkus, Cypress, Cal.

Visiems skaitytojams, pratęsusiems "Sandaros" prenumeratą ir dar prisidėjusiems auka, širdingai dėkojame.

Taip pat dėkojame organizacijoms, kurios savo auka paremia Sandaros spaudos darbą.

"Sandaros" Šimtininkų Spaudos Fondas

PIRMIEJI "1981 METŲ SANDAROS ŠIMTININKAI"

$ 100 Aleksandras Chaplikas, So. Boston, Mass.
$ 100 Feliksas Motuzas, Detroit, Mich.
$ 100 Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, New York, N.Y.
$ 100 Eleonora N. Chaplikienė, So. Boston, Mass.

****

NAUJŲJŲ 1981 METŲ SVEIKINIMAI

****

- SANDARĄ sveikino Illinojaus gub. Thompson su šeima.
- Senatorius ir Mrs. Frank Savickas siunčia Sandarai sveikinimus ir linkėjimus Naujųjų Metų proga.
- Skirdami auką, linki Sandarai sėkmės R. LB Marquette Pk. apyl. valdyba. Pirm. Ignas Petrauskas ir vicep. Jonas Kreivėnas.
- JADVYGA JANKIENĖ iš Miami, Fl. linki Sandaros štabui sėkmės ir laimingų Naujųjų metų.
- JUOZAS ir STASĖ BACEVIČIAI siunčia Sandarai linkėjimus Naujųjų Metų proga.
- DENICE VAIKUTIS, Chicago Lith. Womens Club, dėkoja už "gintarėlių" parėmimą ir siunčia linkėjimus.

V.D. ŠAULIŲ RINKTINĖ

Šauliai yra ne vien tik kariško pagrindo patriotinė organizacija, bet kartu ir kultūrinė organizacija.

Rinktinės vadovybė karts nuo karto apmokina savo narius dailiai stovėti, gražiai vaikščioti rikiuotėj ir pagarbiai stovėti garbės sargybose, ar tai prie vėliavos ar tai prie mirusio šaulio karsto.

Dažnai pasireiškia surengiant savo kultūrinius parengimus, ir kas svarbiausia - šauliai yra patriotinė organizacija, Tėvynės labui, - remianti Lietuvai vaduoti Veiksnių darbus, remia spaudą, radio ir visa, kas yra susiję su patriotine veikla Lietuvos reikalais.

Iš pridedamo 1980 m. paskirtų aukų sąrašo matome šaulišką dosnumą ir jų tautinį sąmoningumą.

1980 metais paskirta aukų:
SPAUDAI - Draugui, Naujienoms, Laisv. Lietuvai ir Sandarai - $ 290.00
RADIO programoms - Margutis, Sophie Barcus ir Lietuvos Aidai - $ 365.00
LITUANISTINĖMS MOKYKLOMS - Donelaičio, Brighton Parko ir Marquette Parko - $ 300.00
MENO ANSAMBLIAMS - $ 450.00
LABDARYBEI - $ 415.00
SPORTUI - $ 140.00
ALTUI - $ 255.00
MINĖJIMAMS - Lietuvos okupacijos 40 metų ir kun. J. Borevičiaus 75 m amžiaus - $ 65.00
DEMONSTRAVUSIO Jaunimo byloms, išlaidoms padengti - $ 50.00. Iš viso- $ 2330.00

Mieli broliai ir sesės lietuviai, Šaulių vadovybė kviečia ir jus jungtis į Šaulių eiles ir tuom prisidėti prie patriotinio ir kultūrinio darbo.

Juozas Skeivys, koresp.

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

Chicagos Lietuvių Moterų Klubas

CICERO, ILL.

KALĖDŲ EGLUTĖ GRAŽIAI PRAĖJO

Ciceroje veikia dvi LB apylinkės ir kiekviena turi lituanistikos mokyklą. Mokinių nėra perdaug, bet pereitais ir šiais mokslo metais Reg. LB mokykloje mokinių skaičius buvo trigubai didesnis, negu kitoje. R LB mokykloje mokytojauja dr. Bronė Motušienė ir Liudvika Dubauskienė. Be to, prie R LB mokyklos veikia Sofijos Palionienės vadovaujamas tautinių šokių grupė "Ratelis", kuri dalyvavo ir tautinių šokių šventėje. Visos mokytojos dirba iš pasišventimo ir jokio atlyginimo negauna.

Gruodžio 21 d. parapijos salėje R LB mokykla turėjo Kalėdų Eglutę, kurią labai gražiai pravedė studentė Ramunė Tričytė. Pirmiausia buvo uždegta žvakutė vaikučiams, esantiems komunistų pavergtoje Tėvynėje ir Sibiro tremtyje su malda: "Kūdikėli Jėzau, siųsk dangiškąją palaimą Lietuvoje ir Sibire esantiems vaikučiams, kurie negali džiaugtis Kalėdų džiaugsmu ir iš niekur susilaukti dovanėlių. Tegul Dangiškasis Tėvas teikia malonę, kad Lietuva išsilaisvintų iš komunistų vergijos ir vaikučiai galėtų laisvai melstis ir švęsti Kalėdas".

Meninėje dalyje, kurią paruošė Palionienė, Edvardas Pranskevičius ir Vytas Palionis padeklamavo "Žiemužėlė", o Rūta Vabalaitytė ir Brigita Skopaitė - "Kalėdos". Eilėraščiai sukurti S. Palionienės. Lidija Grazzini padeklamavo O, Christmas. Tautinių šokių grupė "Ratelis" pašoko "Dyvai", "Šeinis" ir "Žilvitis". Atskubėjo ir Kalėdų senelis ir visiems vaikučiams apdalino dovanėles. Gavo dovanų ir suaugę - inž. Stasys Dubauskas, Antanas Dumčius ir kiti.

Šią mokyklą piniginiai yra parėmę E. Čikagos R LB apylinkė ir E. Runimienė po 100 dol., Kačinskai, Repšiai, Juškevičiai, Vigelienė, Palubinskai, R LB Vakarų apygarda ir R LB Brighton Parko Ap. po 50 dol., R LB Marquette Parko Apyl. 25 dol., Bernatavičiai 20 dol., Dūdienė ir Tauginai po 10 dol. Kalėdų Eglutės proga prie įėjimo surinkta virš 200 dol. Jonas Balčiūnas įteikdamas 25 dol. čekį pasakė, kad jis šią mokyklą rems iki kol bus gyvas, kas met aukodamas po 100 dol.

Į Eglutę buvo atvykę iš toliau Čiurinskai, Jasiūnai, Repšienė, Tautkienė, Sibiro kankinys Jonas Kreivėnas, kurio knygai leisti Cicero R LB paaukojo 100 dol. ir kiti.

Tenka pažymėti didelį pasišventimą ponios Balčiūnienės, kuri į šią mokyklą savo 3 vaikelius atveža iš Wisconsino. Ji jau antrą kartą į Cicero atveža gintaro ir visokių tautinių darbelių parodą. Apie gintarą ji turėjo ir paskaitą, pajvairindama skaidrėmis. Ji papasakojo, kad gintaro randama ne vien Baltijos pajūry, bet ir Sicilijoje, Dominikonų respublikoje ir kitur.

Toliau sekė ponių paruoštos vaišės.

S. Paulauskas

Laimingų Naujų Metų

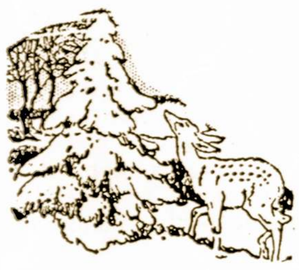

SVEIKINAM
SANDAROS REDAKCIJĄ,
SANDAROS ADMINISTRACIJĄ
SKAITYTOJUS IR
VISUS RĖMĖJUS

ZARASIŠKIŲ KLUBAS

LIETUVIŲ PENSININKŲ SĄJUNGOS VALDYBA IR NARIAI sveikina Sandaros darbuotojus ir jos talkininkus Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga.

Laimingų Naujų Metų
Linkime Visiems Lietuviams
Sandaros 25-ta kuopa
Chicago, Illinois

Laimingų Naujų Metų
S. L. A. 134-TA
MOTERŲ KUOPA

Apdraudų Agentūra Tel.: 778-2233
Bell Realty & Bace Ins. Agency
Juozas Bacevičius
VALANDOS
Kasdieną 9 - 8 val. vakaro
Šeštadieniais ir sekmadieniais 9 - 4 val. po pietų
6529 So. Kedzie Ave.
- Chicago, Ill. 60629

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!
PAS VIENINTĖLĮ LIETUVĮ KAILININKĄ CHICAGO'JE
Įstaigos: 263-5826
Namų: 677-8489
NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

RAMUNĖ
DELIKATESŲ KRAUTUVĖ
RESTORANAS
2547 West 69th Street, Chicago, Il, 60629
Čia yra lietuviškų knygų, gaidų, plokštelių ir kt. lietuviškų kūrinių.
Telefonas 925 - 4254
Savininkai - Ona Konkulevičienė ir Bronius Zabukas

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI IŠ WOPA 1490 KIL. AM
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 4:00 - 4:30 val. po piet
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
7159 South Maplewood Avenue Tel.: HEmlock 4-2413
CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY
INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC
2951 W. 63rd Street CHICAGO, Illinois 60629
Office — 436-7878
Res. 839 - 5568
VLADAS SIMAITIS, J. D.
Registered Broker

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LIETUVOS AIDAI"
Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ
KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio
8:3o val. vakare
Visos laidos iš WCEV 1450 Kc BANGA.
ST. PETERSBURGE: 12 val. 30 min.
WTIS 1110 AM BANGA.
Adresas: 2646 West 71-st St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

ENGLISH section

To be or not to be

In view of the uncontrolled proliferation of atomic weapons, humanity is forced to wonder with Hamlet "To be or not to be". In connection of an English translation of seven stories under the title "The Book of Laughter and Forgetting" by a dissident and expatriate Czech author Milan Kundera, since 1975 living in Paris, The New York Times Book Review publishes an interview with by an American writer Philip Roth, in which the question was asked: "Do you think the destruction of the world is coming soon?" In answer Kundera pointed out that the feeling that the world is rushing to ruin is an ancient one. Therefore, since the fear has been present in human minds for ages, there must be something in it.

* * *

The Lithuanians, on their part, are deeply worried about the future of their nation. Kundera had something to say here, also. He said: "If someone told me as a boy: one day you will see your nation vanish from the world, I would have considered it nonsense, something I couldn't possibly imagine. A man knows he is mortal, but he takes it for granted that his nation possesses a kind of eternal life. But after the Russian invasion of 1968, every Czech was confronted with the thought that his nation could be quietly erased from Europe, just as over five decades 40 million Ukrainians have been quietly vanishing from the world without the world paying any heed. Or Lithuanians. Do you know that in the 17th century Lithuania was a powerful European nation? Today the Russians keep the Lithuanians on their reservation like a half-extinct tribe, they are sealed off from visitors to prevent knowledge about their existence from reaching outside."

* * *

With the Russian language assidously taught beginning with the kindergarten, Lithuanians have a reason to worry about "To be or not to be" Maybe with time, the Lithuanians will laugh off the Russian effort and forget it, in harmony with the title of Kundera's book. But Kundera points out "When a big power wants to deprive a small country of its national consciousness, it uses the method of organized forgetting". They are doing this in Czech Bohemia and they are doing it in Lithuania and Latvia.

* * *

The United States is a big power but is pursuing no "organized forgetting". However, the senior Lithuanians are deeply bemoaning the fact that their younger generations are unorganizedly forgetting all Lithuanian activities. The Lithuanians remember that they lost their nobility to a similar, more or less unorganized forgetting of the Lithuanian past in favor of a Polonized culture. The Lithuanians in the United States can do something about it. The Lithuanians under Russia cannot.

* * *

Pursuant to a resolution introduced into Michigan Senate by majority leader Bill Faust and passed in July, the Michigan State Legislature the other day showed a rare unanimity to honor a Michigan legend surrounding the Baltimore born Lithuanian Al Kaline (Kalinauskas), by voting to honor him as a man "who represented everything a baseball player should be." The retired Detroit Tiger outfielder brought honor and distinction both to Detroit and its team. Kaline who was voted unanimously into the Baseball Hall of Fame last year, said in a speech: "A lot of people have said if I played in another town I would have had a lot more money, but there's no way I could have enjoyed my baseball career more than in Detroit and this great state."

Vyt. Širvydas

LITUANUS Quarterly Journal of Arts and Sciences, the only ENGLISH language publication, represents the free-world viewpoint on the Lithuanian question.

$ 10 per year

LITUANUS
6621 S. TROY ST.
CHICAGO, ILLINOIS 60629

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS

OKUPUOTOJE LIETUVOJE PO 1962 m. LIEPOS 13 - 14 d. BAŽNYČIOSE GIEDAMOS GIESMĖS

1. GIESMĖ

Ko verki, Marija, Skiemonių laukely?
Ko ašaras lieji Tu savo gailias?
Esi Tu Valdovė Dangaus viešpatijos,
O žvelgi į mūsų Tu skausmo gelmes.

Palikusi sostą žvaigždėm nusagstytą,
Tu mūsų šalelę lankai ...
O Tau skleidžia žiedus mūs pievos, darželiai,
Liūliuoja Tau svyrančių varpų laukai.

Bet ašaros Tau skruostus suvilgo,
Žvelgi Tu į klystančius savo vaikus,
Kad atgailos rasai sieloj jų sužvilgus,
Apglobtum, priglaustum silpnus ir menkus.

O leisk mums surinkti visas ašarėles,
Gaivint joms dirvonus varguolių širdies,
Kad čia sužydėtų Tau baltosios gėlės,
O meilė nušviestų sutemas nakties.

Padėk, Motinėle, mums Tave pamilti,
Padėk mums palikti klaidingus takus,
Padėk mums į aukštumas svaigias pakilti,
Kur sielą vilioja žydrasis dangus.

2. GIESMĖ

Marija, viltis mūs tikroji
Ir laimė vargdienio žmogaus,
Pamėgai Lietuvos Tu šalį,
Vedi mus į laimę dangaus.

Tau gaila mūs klystančių brolių,
Visi esam Tavo vaikai.
Mūs skriaudžiamą šalį varguolių
Iš aukšto dangaus aplankai.

Saulutei žemai nusileidus
Ir žemę jau dengiant tamsa,
Tėvynės laukuose pasklinda
Nežemiško grožio šviesa.

Dangus mūsų šalį aplankė.
Aplinkui ramu ir tylu.
Mariją pamato mergaitė
Tarp pievų, žalių dobilų.

Kaip saulė ji ryto švitėjo
Čia vakarą tylų vėlai,
Aplinkui švenčiausią žydėjo
Auksiniai visi dobilai.

Jai ašaros krinta taip gausiai
Pamiltoje žemėj savoj.
Jai klystančių gaila labiausiai,
Nes skęsta jų protai tamsoj.

- Marija, kur mes bekeliausim,
Nerasim laimės pilnos.
Ateik vėl pas mus, mylimiausia, -
Mes šaukiamės Tavo globos!

Tu saulės dienas vėl džiaugsmingas
Į mūsų tėvynę grąžink,
Tikėjimą, viltį ir meilę
Širdyse mūs brolių gaivink!

Maldauk už mūs įžeistą Meilę,
Tegul mums kaltiems dar padės,
Tegul mūs tėvynės žemelėj
Tau baltos lelijos žydės.

Užtark visados prieš Aukščiausią
Mūs klystančius brolius kaltus,
Mirties valandoj, kad atrastum
Visus dangaus laimės vartus. Amen.

(Bus daugiau)

PS: Apie Skiemonių ir kitus įvykius paaiškės daugiau kituose tęsiniuose. Anksčiau skelbta ir ši medžiaga Laisvąjį pasaulį pasiekė be bolševikų cenzūros.

LIETUVIŲ VEIKSNIAI IR JŲ PASKIRTYS

Prelato J.Balkūno paskaita VLIKO Seime

VEIKSNIO APTARTIS

Lietuvos laisvinimo veiksniais gali būti tik bendrinės lietuvių organizacijos ar institucijos, dirbančios laisvinimo darbą. Tokių veiksnių turime tris: Vliką, Altą ir Bendruomenę. Jie yra tie trys pagrindiniai mūsų junginiai, institucijos, išsiskiriančios lietuviškame gyvenime ne tik savo svarbumu, bet ir kontraversijomis, tiek pačios per save, tiek sąveikoje viena su kita. Visos trys jos apima ir politinį, ir visuomeninį, ir kultūrinį barą ir veikla tuose laukuose yra apspręsta dviejų didžiųjų politinės emigracijos siekinių: Lietuvos laisvinimo ir lietuvybės išlaikymo.

Čia aplenkiu Lietuvos Diplomatinę Tarnybą. Ji yra Lietuvos valstybinė institucija ir ją nenoriu maišyti su mūsų išeivijos kontraversiniais klausimais.

IŠ KUR NESUTARIMAI?

Trumpai noriu paliesti tik kontraversines plotmes, kur disputuojama prigimtis, pagrindai ir metodai minėtų veiksnių. Besikeičiantis lietuvių politinės išeivijos veidas, t.y., mažėjant duoniniams emigrantams, ir didėjant nepolitiniam lietuvių skaičiui, mūsų visuomeninis veidas kinta ir tai ne mūsų naudai. Todėl Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, Alto ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės santykių klausimas atsistoja labai svarbioje teoretinėje, tiek praktikinėje plotmėje. Visos trys institucijos yra vadovaujančio centrinio charakterio. Nenuostabu tad, kad viešoje veikloje jos dažnai susiliečia. Iki šiol šį sąlytį ir iš jos kylančias problemas nebūtinai tvarkė iš esmės išsvarstytos ir priimtos normos.

Vlikas, nors nebūdamas iš išeivijos, tiek kadrais, tiek finansais remiasi visuomene ir plačiai išsišakojusia Bendruomenės organizacija ir Alto talka. PLB savo ruožtu įvairiose savo veiklos šakose neišvengiamai susiduria su tomis sritimis, kurios natūraliai yra Vliko ir Alto veiklos orbitoje. Vliko, PLB ir Alto sąveikos problemos didele dalimi nėra prasimanytos ar dirbtinio charakterio, bet kaip tik dėl jų pasikartojimo ir natūralumo jos turi būti sprendžiamos pagal iš anksto sutartas iš trijų institucijų esmės išplaukusias teisiškai įformintas normas.

Vliko, Alto ir PLB sąveikos klausimą sprendžiant, raktinis faktas yra tų institucijų iš esmės skirtinga paskirtis. Ją teisingai suvokus, kitoj šviesoj atsistos ir visa Vliko-PLB-Alto sąveikos problematika.

KAS YRA VLIKAS?

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas yra politinis organas, sukurtas tautos politinę valią reiškiančių politinių partijų-grupių ir rezistencinių kovos organizacijų dar pavergtoje Lietuvoje. Politinės grupės ir okupacijos sąlygose atsiradę politinio pobūdžio kovos organizacijos laisvu ir bendru sutarimu deponavo Vlike savo turimą galią atstovauti politinę valią. Todėl Vlikas yra autentiškas visos tautos politinės valios reiškėjas, jai pačiai to negalint - jos suvereniteto vykdymui esant laikinai sutrukdytam. Tokia savo prigimtimi Vlikas prisistatė tautai ir tokį tauta ją priėmė. Vliko mandatas buvo dar gi pakartotinai atnaujintas, jam jau reziduojant už Lietuvos valstybės ribų.

Vlikas tad savo esmėje yra grynai politinės prigimties institucija, turinti griežtai apribotą veiklos sritį ir neribotą mandatą ir galią atstovauti politinės pavergtos tautos aspiracijas bei vadovauti laisvės kovai. Vlikas veikia lietuvių bendrijoje, bet jis nėra iš išeivijos ir nėra jos apspręstas. Jo šaknys yra politinėje lietuvių bendrijoje ir jo atsakomybė yra tik bendrijai, kuri šiandien negali nei savo suvereniteto vykdyti, nei politinės valios pareikšti. Ši valios galia nėra vien Vliko privilegija, bet dar svarbiau didelė pareiga. Vlikas negali jos atsisakyti, jei ir norėtų. Atsisakydamas ar vienaip bei kitaip modifikuodamas savo mandatą, Vlikas pažeistų savo prigimtį. Šitokia jo prigimtis apsprendžia ir jo esminius santykius su įvairiomis lietuvių ir svetimtaučių institucijomis bei organizacijomis.

KOKIE VLIKO SANTYKIAI SU ALTU?

Amerikos Lietuvių Taryba, kurios vienu pradininku esu aš, tai Antrojo pasaulio karo metu susidariusi ir visas lietuvių politines ir ideologines grupes (išskyrus komunistus) apimanti Amerikos piliečių organizacija, pasistačiusi sau tikslą gelbėti Lietuvą ir lietuvius. Amerikos lietuviams sutverti vieningą organą politinei akcijai ir tarpusavio veiklai bei lietuvybei stiprinti prieš amerikonizaciją ir nutautėjimą, reikėjo daug kraujo nuleisti ir sugyvenimo transfūzijos. Mus skyrė partijų ideologija, tikėjimo skirtumai ir net tautiniai įsitikinimai. Tik tautos tragedija mus sukrėtė ir davė sąmonės blaiviau pažiūrėti į mūsų nesantaikas. Labai brangia kaina nupirkome susiklausymą ir vieningą veiklą. Juk Altas taipgi pergyveno skaldymus ir tarpusavio ginčus. Bet jokių pretenzijų nereiškė į svetimus laukus.

Tiesa, vienu tarpu Altas ginčijo Vliko teisę lankytis Washingtone centrinėse įstaigose su savo įgaliojimais, kadangi lietuvius ten atstovaująs Altas. Vlikas, esą, galįs reikštis savo veikmens vykdymu tik už Amerikos ribų. Bet išsiaiškinta, kad Vlikas ir Altas yra du skirtingų pagrindų juridiniai asmenys. Kiekvienas jų turi skirtingus įgaliotojus, kurių įgaliojimais ir vardu jie veikia, būtent: Vlikas veikia Lietuvos (valstybinės) tautos vardu, o Altas - Amerikos lietuvių organizuotos visuomenės vardu, kaip tų lietuvių organizacijų federacija. Vliko ir Alto įgaliojimai nesikerta, todėl jie gali atstovauti Washingtone kiekvienas savo įgaliotoją tuo pačiu metu, toj pačioj įstaigoj, vienas šalia antro. Konkurencijos nėra ir negali būti.

Amerikos lietuviai gins Alto prerogatyvas ginčuose su Vliku ar su Bendruomene. Kiek yra Amerikos senųjų lietuvių Bendruomenėje? Nežymi dalis. Tik Altas turi teisę senuosius lietuvius atstovauti. Čia ir yra ta didžioji dirvonų plotis, kur Bendruomenė turi daug prakaito nulieti, kad Amerikos visą lietuvišką visuomenę įrašyti į JAV Lietuvių Bendruomenę.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Ją pagimdė Vlikas. Vliko priimtoji ir paskelbtoji Charta sako: "Tauta yra prigimtoji žmonių bendruomenė. Niekad negali būti prievartaujamas savo ryšį su tautine bendruomene nutraukti. Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę." Įžangoje į Lietuvių Chartą ir laikinuosius PLB santvarkos nuostatus rašoma: "Lietuvių bendruomenė yra nuo tada, kai atsirado lietuvių tauta. Ji gali išnykti tik išnykus paskutiniam lietuviui. Tačiau lig šiol lietuvių bendruomenė neturėjo organizacijos ... Šiandien, kai Lietuva okupuota, pasaulyje pasklidę lietuviai ypač privalo vieningos ir veiksmingos savo bendruomeninės organizacijos."

"Pasaulio Lietuvių Bendruomenės" leidinyje gi rašoma: "PLB organizacija ateina ne esamos tvarkos ar esamų draugijų keisti, griauti ar naikinti, bet tik jų veiklos paremti, papildyti ir apvainikuoti bendra visų lietuvių organizacija"...

Prel. M. Krupavičius rašo, kad ji "sukurta išeiviams lietuviams, išmėty - tiems po platųjį pasaulį ... Lietuva rūpintis jai tenka atsitiktinai ... PLB turi du tikslus - pagrindinį ir atsitiktinį. Pagrindinis- išlaikyti lietuviuose lietuvybę. Atsitiktinis - atkovoti Lietuvai laisvę."

PLB uždaviniai yra milžiniški, lygiai ir jos svarba didelė. Jos orbiton įeina švietimas - sritis, kuri paprastai vadinama kultūrinė veikla bei tos sritys ir poreiškiai, kurie turi reikalo su tautinės gyvybės išlaikymu, tautinės kultūros kėlimu. Tokia jos prigimtis suteikia PLB didelę atsakomybę. PLB yra iš išeivijos ir išeivijai. Jos veiklos sritis yra kultūrinė; plačiai, bet ne visuotinai suprasta. Plačiai suprasta kultūra apima ir politiką bei visokias apraiškas, kylančias iš žmogaus pastangų kūrybiškai kilti bet kurioje srityje. PLB taip buvo suprasta jos kūrėjų, taip interpretuojama daugelio žmonių šiandien.

PLB niekas neginčija teisę laisvinti Lietuvą. Ji turi plačią dirvą jungti visų kraštų lietuviškas bendruomenes laisvinimo veiklai. Kraštų bendruomenės pripažįsta primatą kraštą atstovauti egzistuojantiems organams. Bendruomenės turėtų tiesioginei Lietuvos laisvinimo veiklai ir jai artimų sričių darbui bei klausimams koordinuoti tartis su veikiančiais organais (dar prieš bendruomenės organizacijos gimimą).

(Prelato J. Balkūno paskaita, skaityta Vliko seime Toronte, gruodžio 13 d. 1980 m.)

LIETUVIS NEPAVARGS
KOVOJE UŽ
LIETUVOS LAISVĘ

MIAMI, FL.

MIAMI LIETUVIŲ KALĖDINĖ EGLUTĖ - TALKINA VĖŽIO LIGOS TYRIMAMS

Prieš dešimt metų M. Miščikienė, skausmingai pergyvenusi savo šeimoj šios baisios ligos širdgėlas, pradėjo remti Miami moterų organizacijos pastangas - telkti lėšas Miami Universiteto vėžio ligos tyrimo institutui. Toji organizacija, rengdama taip vadinamas Kalėdines Muges, jau yra tam tikslui surinkusi virš milijono dolerių. Eilę metų mūsų eglutė toms mūgėms buvo paruošiama Alto vardu. Kelis paskutinius metus ruošiama Miami Lietuvių Moterų Socialinio klubo vardu.

Bene pirmajai tokiai eglutei šiaudinukus paruošė Elena Abelkienė. Ji atvykusi iš Chicagos paskatino ir pamokino vietines lietuves kaip šiaudinukus daryti. Su dideliu užsidegimu jos pamokymu pasinaudojo Elena Leonienė ir Ona Šilienė, kurių paruoštais šiaudinukais dabinamos eglutės ne tik minėtose mūgėse, bet per Kalėdas ir Miami L.A.P. klube. Jos ne tik įsitraukė į šiaudinukų paruošimą, bet pasireiškė nauju išradingumu. Todėl minėtose mūgėse pelnė gausių atžymėjimų: laimėjo tris kartus pirmas vietas (ir šiais metais), o taip pat ir keletą kartų antras ir trečias.

Nuolatiniai darbuotojai eglutę puošiant buvo Šilai, Yankai ir Leonai. Šiais metais Šilams talkininkavo J. Antanaitienė ir A. Šatienė.

Jau kelinti metai V. Saladžius paruošia tautinių drožinių ir audinių parodėlę. Lankytojai įrašo į patiekiamą albumą labai gražius atsiliepimus apie lietuvių tautodailę. Tų įrašų yra tikrai labai įdomių. V. Saladžius platina ir literatūrą apie okup. Lietuvą.

Tenka pastebėti, kad didokas skaičius tose mūgėse nežinomų lietuvių pasisako esą lietuvių kilmės. Tiesa, iš jų mažai tesijungia kad ir į lietuvių klubą, tačiau vienas kitas atsilanko nors į Vasario 16-tos minėjimą.

Mūgėje pardavinėjami ir šiaudinukai - vienais metais jų parduota net virš $150. Be to, atsirado pirkėjas, besidomįs šiaudinukais, nupirko visus eglutės papuošalus. Įdomu, kad lenkai pradėjo pamėgdžioti mūsų šiaudinukų pobūdį ir kabinti ant savo eglutės.

Už premijuotas eglutes skiriamos dovanos: $ 100, $ 50, ir trečiai vietai $ 25. Lietuviai visada tas gautas piniginės dovanas paskiria tyrimo Institutui. Taip pat gautą pelną už parduotus kepsnius. Kepsnius iškepa bemaž kiekviena paprašyta lietuvė ir paaukoja. Tačiau nepailstanti, visokių parengimų valgių ruošėja, veteranė M. Miščikienė prikepa bent po desėtką kepsnių, Vienais metais ji prikepė net kelis šimtus "blincų" (blyneliai su varške), kurie turėjo nepaprastą pasisekimą. Per paskutinius tris metus ji ne tik kepsnių paruošimą suorganizavo, galima sakyti, viena, bet ir vadovavo per ištisas dvi dienas jų pardavinėjimui. Nebe paslaptis, kad ji jau devintą kryželį baigia įpusėti. Džiugu, kad moterų soc. klubas jai gintaro karolius padovanojo.

Šiais metais Institutui paaukota iš viso apie $ 500.(įskaitant ir $ 100 gautą pirmą prizą už eglutę).

Taip gerais norais ir nepailstančiomis rankomis atliekami geri darbai ir pagarsinamas lietuvių vardas bei okupacijoj kenčiančios tautos vargai.

P. Šilas

ROCHESTER,N.Y.

Rochesterio N.Y. lietuvių kolonija niekad nebuvo didelė. O per daugelį metų kolonija sumažėjo - pirmieji ateiviai jau paskutinieji apleidžia šį pasaulį. O jų ainija ištautėjo, išsiskirstė priemiesčiuose, ir su lietuviais tiek turi reikalo, kad, kai miršta jų sena teta ar senelis, tai atvyksta į lietuvių parapijos bažnyčią laidotuvėms.

Ir niekad jų daugiau nesimato. O buvo labai konsoliduota lietuvių kolonija. Turėjo parapiją, su prieš 50 metų pastatyta kunigo Bakšio pastangomis (nors ir airių dvasiškijos vyresnybei kliudant) nedidelę bažnytėlę. Prieš tai turėjo tik mokyklos namą, kurios salėje laikė pamaldas. Turėjo vargo su laidotuvėmis, nes tekdavo grabą užnešti į trečią aukštą. Šio šimtmečio pradžioje, atvykęs lietuvis kunigas, laikydavo lietuviams pamaldas vokiečių bažnyčioje.

Dabartinę lietuvių koloniją daugumoje sudaro jau tik naujieji po paskutinio Pasaulinio karo atvykusieji pabėgėliai. Bet lietuviška kolonija ir dabar yra solidari. Pagal lietuvių skaičių daugiau kaip kitur surenkama per Vasario 16-tą Lietuvos laisvinimui aukų. Dėl sumanaus lietuvių politiko Juozo Jurkaus, kuris daug metų vadovauja ALTUI ir BALFUI, vietos lietuvių vienybės ardymų kaip ir nėra. Surinkti pinigai siunčiami ALTUI. Tik, jei kas pareiškia raštu, kad jis skiria savo auką bendruomenininkams, kurie išvystė, Maskvoje kuolams juokiantis, gana palankią Lietuvos pavergėjui skaldomą akciją lietuvių tarpė. Bet tokių - ačiū Dievui pas mus nedaug.

Senieji ateiviai turėjo ir atskirą Gedimino Klubą. Klubas turėjo didelį namą su sale vaidinimams. Dabar, išmirus klubo nariams, jis buvo parduotas portorikams.

Lietuvių bažnyčia ir buvęs lietuvių klubas yra apsupti juodukais. Buvo atsitikimų, kad atiminėjo moterims rankinukus su dokumentais, pinigais ir automobilio raktais. Pamaldų metu išplėšia automobilius. Nevienas buvo sumuštas ir atimti pinigai net dienos metu. Išdaužo namų langus. Paskutiniu metu pavogė nuo buvusio mokyklos pastato, kur yra susirinkimams salė, vandens nubėgimo varinius vamzdžius.

Korespondentas

Kalėdų švenčių ir Naujųjų 1981 Metų proga, R. L. B-nės Vadovybė nuoširdžiai sveikina Apygardos, Apylinkių, Seniūnijų valdybas, nares, narius ir jų šeimas.

Linki linksmų nuotaikingų švenčių ir geriausios sekmės R. L. Bendruomenės veiklos baruose. Sveikiname visas lietuviškas organizacijas ir linkime, kad vardan tos Lietuvos vienybė tėžydi.

Sveikiname mūsų seses, brolius, esančius Sibiro taigose, rusų - komunistų kalėjimuose, okup. Lietuvoje pogrindžio veikėjus, nešančius sunkią vergijos naštą ir išblaškytus po visą laisvąjį pasaulį.

Vieningi mūsų darbai, ryžtas ir ištvermė teguodžia, temažina pavergtų kančias, stiprina laisvės ilgėsį ir suteikia vilčių sulaukti išauštančio Lietuvos laisvės ryto.

R. L. B-nės Vadovybė

Kalėdų švenčių proga sveikiname visą lietuvių visuomenę išeivijoje ir brolius bei seses pavergtoje Tėvynėje.

Kalėdų dvasios palaima telydi visus ateinančiais 1 9 8 1 metais, testiprina mus tarpusavyje ir suteikia tolimesnio ryžto artimo meilės darbuose, ir naujų vilčių pavergtoje Tėvynėje bei Sibiro tremtyje kenčiantiems tautiečiams.

Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas

Kristaus gimimo šventei artėjant, sveikiname Jus - Amerikos ir laisvojo pasaulio lietuvius ir linkime Jums tyro džiaugsmo, taikos ir ramybės šeimose bei asmeniniame gyvenime.

Taipgi sveikiname savo brolius ir seses pavergtoje Lietuvoje, didžiuojamės Jūsų ryžtu ir drąsa kovojant prieš pavergėją ir stebimės Jūsų nepalaužiama valia išlikti laisvais lietuviais.

Sveikiname visus lietuviškus veiksnius, parapijas, organizacijas, klubus ir laikraščius, linkėdami ir toliau dirbti ir nepavargti.

Pagaliau sveikiname PLB ir visų Kraštų Valdybas, apygardas ir apylinkes. Linkime, kad 1981 m. mūsų gretos dar daugiau sustiprėtų ir, kad bendromis pastangomis priartintume Lietuvos laisvės rytą.

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba

Kas skaito, rašo— SANDARĄ išsirašo

BALTIC BAKERY
4627 SOUTH HERMITAGE AVE Chicago, Illinois Tel. LA 3-1510
2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois Tel. 737-6784
Savininkas JUOZAS ANKUS

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktoriai
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PETRAS BIELIŪNAS
4343 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

PHILLIPS - LABANAUSKAS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138, 1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

MAŽEIKA & EVANS
Laidotuvių Direktoriai
6845 SO. WESTERN AVENUE
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Nuo 1914 Metų
Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą.
Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje
Sąskaitos apdraustos iki $40,000.00
FRANK ZOGAS
President
MIDLAND SAVINGS
& LOAN ASSOCIATION
4040 Archer Avenue
Chicago, Illinois 60632
Phone 254-4470
ir 8929 So. Harlem Ave.,
Bridgeview, Illinois 60455
Phone 598-9400
2657 W. 69th St. Chgo., Ill. 60629 • Phone 925-7400
5½% paid quarterly 4 Year Savings Certificates Minimum $5,000
INSURED
7½% All accounts compounded daily — Passbook Savings

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!
5½%
Paid and Compounded Quarterly
OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO 8%
see us for HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME
INSURED
Mutual Federal Savings and Loan
2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAUSKAS, President Phone: VIrginia 7-7747
HOURS: Mon.Tue.Fri.9-4 Thur.9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktoriai
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 West 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-6
1410 South 50th Avenue, Cicero
Telef.: TOwnhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
Aikštė Automobiliams Statyti